

PATVIRTINTA
Lietuvių kalbos instituto direktoriaus
2021 m. rugsėjo 10 d. įsakymo Nr. Į-42

Lietuvių kalbos institutas
90.900.1598

2022–2024 METŲ STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PROJEKTAS

I SKYRIUS MISIJA

Naujų fundamentinių ir taikomųjų žinių apie lietuvių kalbą ir raštiją kūrimas, nematerialiojo kalbinio paveldo kaupimas, sisteminimas ir sklaida, aktualių valstybei ir visuomenei kalbos raidos ir funkcionavimo uždavinių sprendimas, lituanistikos palaikymas pasaulyje.

II SKYRIUS VALSTYBĖS VEIKLOS SRITIS IR STRATEGINIAI IR (ARBA) VEIKLOS TIKSLAI

Lietuvių kalbos instituto valstybės veiklos sritis pagal Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo 3 straipsnio 26 punktą – 12) švietimas, mokslas ir sportas.

1 lentelė. Tikslai ir jų poveikio rodikliai

NPP strateginis tikslas arba veiklos tikslas ir jo poveikio rodiklis	Pradinė NPP nustatyta strateginio tikslo arba veiklos tikslo poveikio rodiklio reikšmė	Veiklos tikslo rodiklio reikšmės			Artimiausio paskesnio laikotarpio faktinė NPP strateginio tikslo poveikio rodiklio reikšmė	NPP strateginio tikslo poveikio rodiklio reikšmės	
		2022 metai	2023 metai	2024 metai		2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8
Veiklos tikslas: plėtoti nacionalinių kalbos išteklių mokslinius tyrimus, tvarkymą ir sklaidą	-	1702,0	1702,0	1702,0	-	-	-
Poveikio rodiklis: mokslo tyrimų rezultatų publikavimas (stambių mokslo darbų, žodynų, žinynų, mokslo straipsnių tarptautinio lygio leidiniuose, recenzuojamų mokslo straipsnių, mokslo sklaidos publikacijų)	140 (2020 m.)	150	150	150	-	-	-

III SKYRIUS VEIKLOS PRIORITETAI

Lietuvių kalbos instituto veikla įgyvendina Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2020–2022 m. strateginio veiklos plano strateginius tikslus ir uždavinius – vykdo mokslo ir studijų plėtrą, skatina darnią žmogaus ir visuomenės raidą, stiprinančią šalies konkurencingumą ir sudarančią sąlygas inovacijoms, plėtojant studijas ir MTEP, kuria naujas žinias, siekiant sustiprinti šalies pranašumą, skatina tarpinstitucinį, tarpsektorinį ir tarptautinį bendradarbiavimą plėtojant aukščiausio lygio mokslinius tyrimus, telkia ir stiprina žmogiškąjį potencialą tyrimams plėtoti ir vykdyti.

Lietuvių kalbos institutas kuria naujas žinias apie lietuvių kalbos funkcionavimą ir istoriją, įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1797 patvirtintus įstatus. Lietuvių kalbos instituto veiklos kryptys:

- ❖ lietuvių kalbos istorijos ir raštijos raidos tyrimai;

- ❖ lietuvių kalbos leksikos ir leksikografijos, terminologijos ir teorinės terminografijos, gramatikos ir tipologijos, onomastikos tyrimai;
- ❖ lietuvių kalbos funkcionavimo visuomenėje ir pragmatikos tyrimai;
- ❖ lietuvių tarmių ir sociolingvistikos tyrimai;
- ❖ lituanistikos ir lituanikos dabartinių bei istorinių kontaktų tyrimai;
- ❖ lietuvių kalbotyros istorijos tyrimai;
- ❖ lietuvių kalbos funkcionavimo informacinėse technologijose tyrimai.

Veiklos prioritetams įgyvendinti 2017–2021 m. laikotarpiu Lietuvių kalbos institutas vykdo Lietuvos Respublikos švietimo ministro 2017 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. V-273 patvirtintas 4 ilgalaikes institucines programas:

1. Fundamentiniai ir taikomieji lietuvių ir kitų baltų kalbų vardyno bei etimologijos tyrimai (vadovas dr. Laimutis Bilkis).

2. XXI amžiaus tarmėtyros modelio kūrimas ir taikomieji regioninio variantiškumo tyrimai (vadovė prof. habil. dr. Danguolė Mikulėnienė).

3. Fundamentalieji ir taikomieji šiuolaikinės bendrinės lietuvių kalbos pokyčių bei inovacijų tyrimai ir sklaida (vadovė dr. Jurgita Jaroslaviėnė).

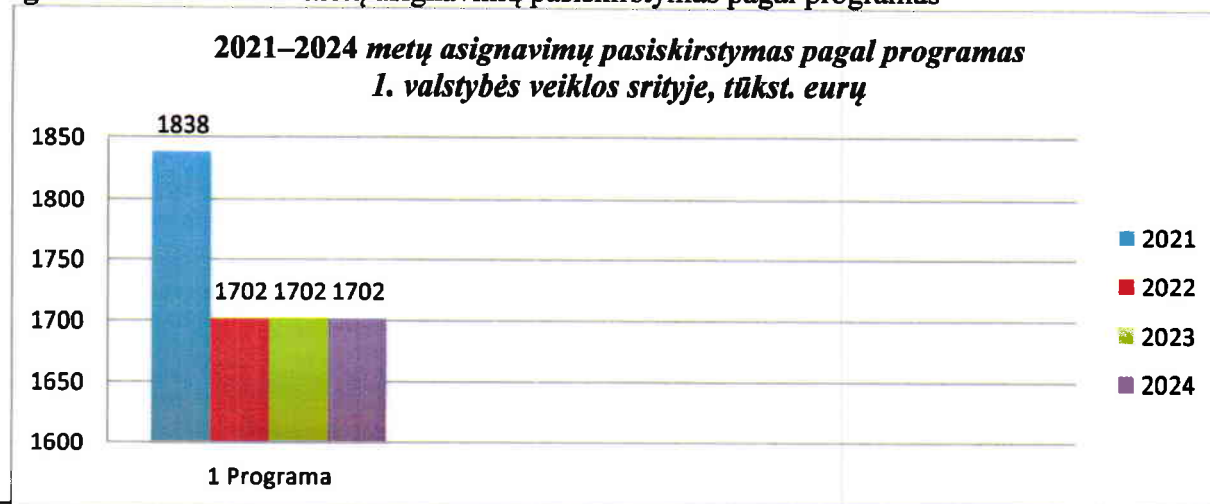
4. Sociolingvistiniai duomenynai, tyrimai ir populiarioji sklaida (vadovė prof. dr. Loreta Vaicekauskienė).

IV SKYRIUS PROGRAMOS

Vystant Lietuvių kalbos instituto prioritetines mokslinės veiklos kryptis vykdoma 1 programa – Lietuvių kalbos mokslinių tyrimų bei taikomosios veiklos plėtojimas ir sklaida.

1 grafikas. 2021–2024 metų asignavimų pasiskirstymas pagal programas

1 valstybės veiklos srities 1.1 programa
Lietuvių kalbos mokslinių tyrimų bei taikomosios veiklos plėtojimas ir sklaida

Ši programa įgyvendina strateginį Lietuvių kalbos instituto tikslą – plėtoti lietuvių kalbos mokslinius tyrimus ir užtikrinti jų sklaidą. Šią veiklą apibrėžia Lietuvių kalbos instituto įstatai. Programa vykdo ir Švietimo ir mokslo ministro 2017 m. patvirtintus naujus ilgalaikius 2017–2021 m. tyrimus.

Pagrindiniai uždaviniai:

1. Užtikrinti aukščiausio lygio lietuvių kalbos mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą, lietuvių kalbos tyrimų sklaidą.
2. Rengti aukščiausios kvalifikacijos mokslininkus.
3. Kaupti ir plėtoti nacionalines kalbos išteklių duomenų bazes ir archyvus.

Pagrindinės priemonės. Strateginiai uždaviniai įgyvendinami plėtojant mokslinius tyrimus ir taikomosios veiklos darbus Lietuvių kalbos institute bei koordinuojant informacijos apie juos sklaidą visuomenėje.

1. Pirmojo uždavinio priemonės:

1.1. Plėtoti fundamentinius ir taikomuosius lietuvių kalbos leksikos, semantikos, fonetikos, fonologijos ir terminologijos tyrimus.

1.2. Plėtoti fundamentinius ir taikomuosius geolingvistikos ir sociolingvistikos tyrimus.

1.3. Plėtoti fundamentinius ir taikomuosius kalbos raidos bei raštinės tyrimus.

1.4. Plėtoti fundamentinius ir taikomuosius baltų kalbų vardyno tyrimus.

1.5. Plėtoti fundamentinius ir taikomuosius dabartinės lietuvių kalbos gramatikos tyrimus.

1.6. Plėtoti taikomuosius skaitmeninių kalbos išteklių tyrimus.

1.7. Rengti ir leisti aktualius mokslo ir mokslo taikomosios veiklos produktus – žinytus, žodynus, enciklopedijas, kalbos šaltinius.

1.8. Organizuoti mokslo, mokslo populiarinimo ir mokomuosius renginius, užtikrinti visuomenės informavimo ir švietimo veiklą.

2. Antrojo uždavinio priemonės:

2.1. Bendradarbiaujant su universitetais rengti kalbotyros specialistus.

3. Trečiojo uždavinio priemonės:

3.1. Administruoti Lietuvių kalbos institute sukauptus lietuvių kalbos išteklius, kurti specializuotus programinius įrankius duomenų bazėms ir archyvams skaitmeninti ir pateikti juos elektronine forma.

3. Pagrindiniai numatomi rezultatai (per metus):

1. Parengti apie 30 aut. l. mokslo monografijų teksto.

2. Parengti apie 11 aut. l. mokslo studijų teksto.

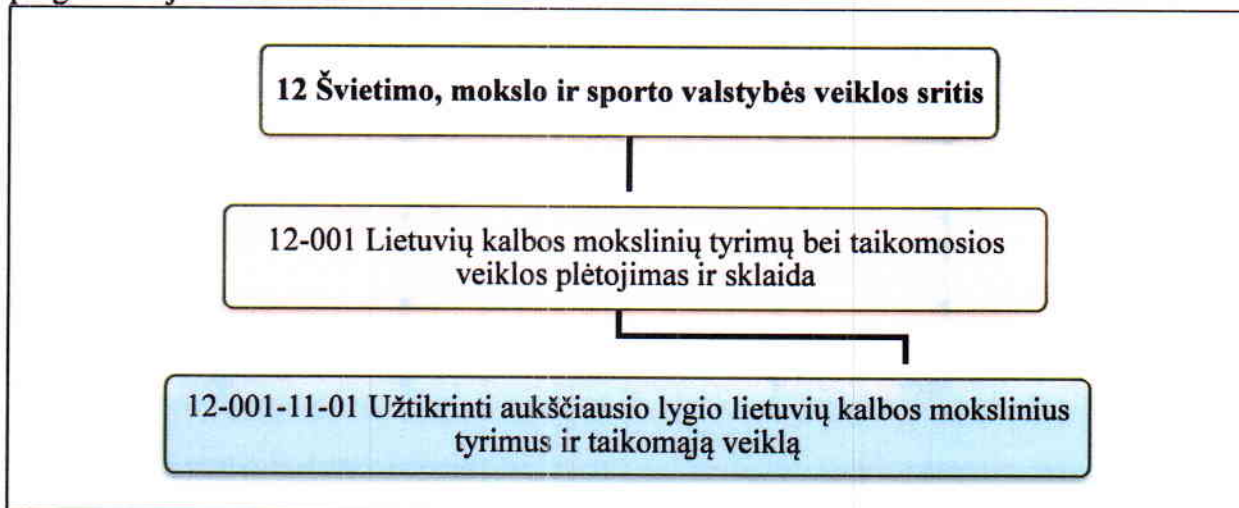
3. Mokslo leidiniuose paskelbti apie 100 straipsnių.
4. Parengti apie 50 aut. l. mokslo žodynų, žinytų, šaltinių publikacijų, susistemintų duomenų.
5. Trečiosios pakopos doktorantūros studijose rengti apie 14 doktorantų.
6. Kurti ir pildyti esamas duomenų bazines (apie 11), siekti integruoti jas į bendrą sistemą.
7. Surengti apie 8 mokslo ir mokslo sklaidos renginius.
8. Parengti ir išleisti 3 mokslo žurnalų 4 tomus.
9. Mokslinėse konferencijose ir seminaruose perskaityti apie 75 pranešimus.
10. Dalyvauti apie 3 ekspedicijose.

Programos trukmė: programa tęstinė.

Programos vykdytojai: programą vykdo Lietuvių kalbos instituto darbuotojai (~50 mokslininkų etatų).

Programos koordinatorius: dr. Aurelija Tamulionienė, direktoriaus pavaduotoja mokslo reikalams, tel. (8 5) 234 7194, el. p. aurelija.tamulioniene@lki.lt.

2 grafikas. Lietuvių kalbos mokslinių tyrimų bei taikomosios veiklos plėtojimas ir sklaida programa ir jos uždaviniai

4 lentelė. Programos uždaviniai, priemonės, stebėsenos rodikliai ir jų reikšmės

Stebėsenos rodiklio kodas	Uždavinių, priemonių, stebėsenos rodiklių pavadinimai ir matavimo vienetai	Stebėsenos rodiklių reikšmės					Susijęs strateginio planavimo dokumentas (LR V programos įgyvendinimo planas, NPP, PP)
		2021	2022	2023	2024	2024	
1	2	3	4	5	6	7	
E-12-001-11-01-01	1 uždavinys Užtikrinti aukščiausio lygio lietuvių kalbos mokslinius tyrimus ir taikomąją veiklą, lietuvių kalbos tyrimų sklaidą. Aukščiausio lygio lietuvių kalbos moksliniai tyrimai ir sklaida.	130	140	150	150	-	
R-12-001-11-01-01-01	1 uždavinio 1 priemonės (Aukščiausio lygio lietuvių kalbos moksliniai tyrimai ir sklaida)	110	120	120	120	-	
R-12-001-11-01-01-02	Paskelbtų mokslinių straipsnių skaičius. Parengtų darbų (žodynų, žinytų, šaltinių ir pan.) autorinių lankų skaičius.	100	100	100	100	-	
R-12-001-11-01-01-03	Paskelbtų stambių mokslo darbų (monografijų, studijų, žodynų, žinytų ir pan.) skaičius. 2 uždavinys Rengti aukščiausios kvalifikacijos mokslininkus.	10	12	12	12	-	
E-12-001-11-01-01	Aukščiausios kvalifikacijos mokslininkų rengimas.	14	14	14	14	-	
E-12-001-11-01-01	2 uždavinio 1 priemonės (Aukščiausios kvalifikacijos mokslininkų rengimas.)						
R-12-001-11-01-01-01	Aukščiausios kvalifikacijos mokslininkų rengimas. Doktorantų skaičius.	14	14	14	14	-	
E-12-001-11-01-01	3 uždavinys Kaupti ir plėtoti nacionalines kalbos išteklių duomenų bazes ir archyvus. Nacionalinių kalbos išteklių duomenų bazių ir archyvų kaupimas ir plėtra.	14	14	14	14	-	
R-12-001-11-01-01-01	3 uždavinio 1 priemonės (Aukščiausio lygio lietuvių kalbos moksliniai tyrimai ir sklaida)	14	14	14	14	-	
V-12-001-11-01-01-01	Mokslo tyrimų rezultatų publikavimas	140	140	140	140	-	

V SKYRIUS ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

5 lentelė. Informacija apie įstaigos (ministro valdymo srities įstaigų) žmogiškuosius išteklius (vnt.) ir asignavimus jiems išlaikyti (tūkst. eurų)

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	2021 metai		2022 metai		2023 metai		2024 metai	
		Pareigybių skaičius	Išlaidos darbo užmokesčiui	Pareigybių skaičius	Išlaidos darbo užmokesčiui	Pareigybių skaičius	Išlaidos darbo užmokesčiui	Pareigybių skaičius	Išlaidos darbo užmokesčiui
1.	Lietuvių kalbos institutas	84	1544	92	1460	92	1460	92	1460
2.									
3.									
4.									
Iš viso		84	1544	92	1460	92	1460	92	1460

Lietuvių kalbos instituto biudžetą sudaro valstybės biudžeto asignavimai, projektų finansavimo pajamos (gautos vykdant nacionalinius ir tarptautinius projektus), lėšos, gautos vykdant Lietuvos ir užsienio ūkio subjektų užsakomuosius darbus, ir kitos veiklos pajamos (knygų pardavimo, lietuvių kalbos specialisto išvadų teikimo ir kt.). Lietuvių kalbos institute šiuo metu dirba 84 darbuotojai, iš jų 59 mokslo darbuotojai (iš viso – 47,5 etato) ir 25 ne mokslo darbuotojai (iš viso – 19,5 etato). Toks mokslinis potencialas kol kas gali tenkinti Lietuvių kalbos instituto mokslines reikmes, tačiau įsitraukiant į naujas programas, diegiant naujas technologijas ir aktyviau dalyvaujant mokyklinės lituanistikos plėtojime bei visuomenės švietime, jo ne visai pakanka. Planuojamas darbo užmokesčio fondas suteiktų galimybę peržiūrėti mokslo darbuotojų pareiginius koeficientus, siekiant kad atlyginimas būtų konkurencingas ir patrauklus ne tik naujiems mokslo darbuotojams, bet ir motyvuojant jau dirbančius.